

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

ABONAMENTUL :

Pe un an : 24 lei
Pe 6 luni : 12 lei
Pe 3 luni : 6 lei

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

În iunie se implinesc 10 ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție din industrie și transporturi, a societăților bancare și de asigurare. Ele au devenit proprietate socialistă, bun al întregului popor. În acești zece ani industria socialistă a cunoscut o dezvoltare așa de mare, cât nu s-a realizat în zeci de ani sub regimul burghezo-moșieresc.

În 1957 volumul producției industriale a fost de 4,2 ori mai mare decât în anul 1948; producția mijloacelor de producție s-a mărit în această perioadă de peste 5 ori, iar producția bunurilor de consum de aproape 3 ori și jumătate. În ramurile construcției de mașini, ca și în industria materialelor de construcții, producția a crescut față de anul 1948 de aproape 8 ori, iar în industria chimică de aproape 7 ori.

Dacă facem o comparație a producției de astăzi a industriei noastre socialiste cu producția industriei de acum 10 ani, constatăm că întreaga producție a anului 1948 se realizează acum într-un singur trimestru la energie electrică, în numai 4 luni și jumătate la țiței, în mai puțin de 5 luni la cărbune, într-un singur trimestru la fontă, în mai puțin de 5 luni la oțel, într-un singur trimestru la gaz metan, în o lună și jumătate la tractoare.

Au fost create noi ramuri industriale care nu existau în România burghezo-moșierească: producția de utilaj petrolifer și minier, producția de tractoare și camioane, industria electrotehnică, industria chimică a îngrășămintelor minerale pentru agricultură, a maselor plastice, a fibrelor sintetice, industria extracției de uraniu etc.

Insemnate realizări au fost obținute în aplicarea planului de electrificare a țării. În câțiva ani de zile au fost construite 24 termo- și hidrocentrale electrice, iar în prezent se apropie de terminare lucrările marii hidrocentrale „V. I. Lenin” de la Bicaz. La sfârșitul anului 1957, puterea instalată a centralelor electrice este de două ori mai mare decât puterea instalată în vechea Românie.

Odată cu dezvoltarea industriei grele și pe baza dezvoltării acestei industrii a crescut producția bunurilor de consum. În 1957 producția în industria textilă a crescut față de 1948 de 3,3 ori, iar în industria alimentară de peste 3 ori. În același timp s-a lărgit considerabil sortimentul mărfurilor de larg consum și s-a îmbunătățit calitatea produselor.

Industria socialistă

Regiuni ținute în înapoiere în trecut, au fost trezite la o nouă viață. În anii regimului democrat-popular, în Moldova au fost construite mari întreprinderi industriale ca laminorul de țevi de la Roman, uzina de rulmenți de la Bîrlad, fabrica de ciment de la Bicaz, fabrica de antibiotice Iași, uzinele textile Moldova-Botoșani; în Regiunea Autonomă Maghiară s-au pus în funcțiune termocentrala Singeorgiul de Pădure, fabrica de lapte praf Remetea, o uzină de piese de schimb pentru industria ușoară, o fabrică de mobile la Tg. Mureș, iar numeroase alte întreprinderi au fost construite sau dezvoltate și reutilitate; în Oltenia a fost pusă în funcțiune marea întreprindere „Electro-Putere”-Craiova, s-au

pus în exploatare zăcăminte de petrol care dau cca. un sfert din întreaga producție de țiței a țării, s-a deschis marea carieră de lignit de la Rovinari, s-a pus în funcțiune fabrica de zahăr Livezi; în Dobrogea s-au construit întreprinderi puternice, cum sînt termocentrala Ovidiu, uzinele metalurgice și fabrica de ciment de la Medgidia, o fabrică de conserve de pește, se apropie de sfârșit lucrările de construire a uzinei de superfosfați de la Năvodari.

Toate acestea arată marile avînt al industriei socialiste, pusă în slujba poporului. Aniversarea a zece ani de industrie socialistă este un imbold de a munci cu mai mult spor la dezvoltarea și mai departe a ei pentru întărirea patriei și pentru bunăstarea poporului muncitor.

T.

Pentru încetarea experiențelor cu arme atomice

Nu s-a stins încă aducerea aminte despre Hiroșima și Nagasaki, orașele japoneze distruse de bombe atomice americane. Și astăzi dintre cei ce au scăpat în 1945 mor bărbați, femei, copii, atinși de „boala atomică”, provocată de acele bombe. Cu toate acestea experiențele cu arme atomice au continuat. Așa s-a ajuns să se fabrice bombe de mii de ori mai puternice decât cele aruncate asupra orașelor japoneze. Invățații spun că cu 5—6 bombe cu hidrogen poate fi nimicită orice viață dintr-o țară mare ca Anglia, care are cam 45 milioane de locuitori. Înțelegem astfel că un război atomic ar aduce mari distrugereri pentru omenire. Dar bombele acestea nu numai că nimicesc într-o clipă milioane de oameni, ci și dau naștere la un fel de praf, care este purtat de vînturi și nori în toate părțile și care poate sta în văzduh ani de zile și căzînd cu ploaia sau zăpada pot îmbolnăvi vite și oameni. Iată ce mari nenorociri ar aduce un război atomic. De aceea popoarele vor să fie înlăturată primejdia unui astfel de război.

Primul pas, ce se poate face, pentru a feri omenirea de un război atomic, este încetarea experiențelor cu arme atomice. Aceste experiențe sînt vătămătoare pentru sănătatea și viața oamenilor. Ne aducem aminte cum experiența americană din insulele Bikini a otrăvit peștii din Oceanul Pacific și a îmbolnăvit pescari japonezi. Experiențele cu arme atomice otrăvesc aerul, apa, hrana și primejdiesc sănătatea noastră și a urmașilor noștri. Nu numai cei ce se îmbol-

năvesc datorită acestor experiențe, ci și copiii lor sînt nenorociți pentru totdeauna. Înmulțirea cazurilor de cancer în anumite țări se datorește experiențelor atomice făcute de America și Anglia în Oceanul Pacific. De aceea India, Japonia, Birmania, Indonezia, Ceylon și alte state au cerut încetarea acestor experiențe. Invățații din toate țările au arătat primejdiile legate de experiențele cu arme atomice și au cerut O.N.U. să hotărască încetarea lor. Sute de milioane de oameni, din toate țările cer cu hotărîre același lucru.

În fruntea luptei popoarelor pentru încetarea experiențelor cu arme atomice se află Uniunea Sovietică. Sovietul Suprem al U.R.S.S. a hotărît în 31 martie a. c. ca Uniunea Sovietică să înceteze în mod unilateral experiențele cu toate tipurile de arme atomice și cu hidrogen. Aceasta înseamnă că Uniunea Sovietică face primul pas: ea e prima putere, care încetează experiențele cu acest fel de arme. Dacă Statele Unite ale Americii și Anglia se vor alătura Uniunii Sovietice și vor hotărî să înceteze aceste experiențe, în toată lumea nu vor mai avea loc experiențe cu arme atomice, primejdia otrăvirii aerului, apei și hranei oamenilor va fi înlăturată și se va putea ajunge și la o înțelegere pentru înfrîngerea armelor atomice și pentru dezarmare.

Dintre cele 3 mari puteri, care au arme atomice, Uniunea Sovietică a făcut începutul. Dacă celelalte două o urmează, cerul globului pămînt-

(Continuare în pag. 3)

Indreptar de viață obștească Pentru îndreptarea aproapelui

Mintuitorul n-a venit în lume cu un program de viață obștească sau de viață gospodărească, prin care să urmărească înlăturarea neajunsurilor obștești sau gospodărești din vremea sa. Căci rostul venirii în lume a Domnului nostru Iisus Hristos a fost întâi de toate unul religios, și anume acela de a îndrepta privirile omului căzut în spre cer, ca să dobândească mîntuirea și fericirea veșnică.

Cu toate acestea, Creștinismul este și un îndreptar de viață obștească. Căci în cuprinsul învățaturii creștine sînt o seamă de îndrumări, care s-au dovedit a fi foarte rodnice pe tărîmul vieții obștești. Pătrunzînd în viața obștească, aceste îndrumări au răscolit-o adînc, au preschimbat-o prin îndreptarea ei spre alte făgașe.

Astfel de îndrumări, pe care le găsim în izvoarele cele mai însemnate ale învățaturii creștine, sînt și următoarele:

1. **Dreptatea**, care este stăruitor propovăduită încă în Testamentul Vechiu prin îndemnuri ca acestea: „Dați hoțăriri drepte la poarta cetății” (Amos 3, 11); „Sămănați potrivit dreptății, culegeți potrivit iubirii” (Osea 10, 12); „Ce alta cere Domnul de la tine, decît să faci dreptate” (Mihea 6, 8); „Ci judecata să curgă ca apa și dreptatea ta ca un rîu năvalnic” (Amos 5, 24); „Sirguiti-vă după dreptate, ajutați pe cel asuprit, faceți dreptate orfanului” (Isaia 1, 17).

În Testamentul Nou, dreptatea este ridicată la înălțimea de cale ce duce spre desăvîșirea creștină și este tot una cu sfințenia. În această privință, Mintuitorul spune răsplat: „Căci vă spun că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor și fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor” (Mt. 5, 20), iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „Nimeni să nu nedreptățească în treburi și să nu ia mai mult de la fratele său” (I Tesal. 4, 6).

Sf. Părinți sînt într-un glas în a face din dreptate o podoabă sufletească de seamă. Sf. Ambrozie, de pildă, o înfățișează ca tîria sufletească „care dă fiecăruia ce este al său și nu pretinde ceea ce este al altuia” (Despre îndatoririle morale, cartea I, cap. 24, n. 115).

2. **Egalitatea**, desprinsă din învățatura că Dumnezeu este Tatăl tuturor. În fața lui Dumnezeu, toți oamenii sînt egali, fiindcă toți sînt făpturi ale aceluiași Dumnezeu. Ca fii ai aceluiași Părinte, oamenii sînt frați unul cu altul și egali între ei, în ciuda deosebirilor pe care timpul și locul, împrejurările de trai și de muncă au făcut să se nască între ei.

Sub înrîurirea Sf. Duh, Sf. Apostol Pavel spune limpede și răsplat: „Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este rob, nici slobod; nu mai este parte bărbătească nici parte femeiască, pentru că voi toți una sînteți întru Hristos Iisus” (Gal. 3, 28). Mîntuirea adusă de Domnul nostru Iisus Hristos este rînduită a deveni un bun al tuturor oamenilor: „Că ochii mei văzură mîntuirea ta, care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor” (Lc. 2, 30—31).

Egalitatea firească a oamenilor o învață și Sf. Tradiție prin glasul lui Minuciu Felix, care spune: „Toți ne naștem cu o soartă comună; ne deosebim numai prin virtute” (Octavius, cap. XXXVII, n. 10). De asemenea, Sf. Ioan Gură de Aur zice: „toți, fără excepție, sîntem de aceeași natură” (Comentar la psalmul XLVIII, n. 1), precum și că: „Natura e totdeauna aceeași, dar caracterul nu este la toți la fel” (Omilia IV despre Ozias, n. 3). Din această egalitate firească a oamenilor, a făcut un temei puternic în combaterea necruțătoare a sclaviei.

3. **Munca**, fără de care nu putem trăi și nici să ne mîntuim. Ea nu-i o urmare a păcatului strămoșesc, căci primului om i s-a dat să muncească încă înainte de căderea în păcat: „Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în raiul cel din Eden, ca să-l lucreze și să-l stăpînească” (Fac. 2, 15).

Alte locuri din Testamentul Vechiu spun: „Șase zile să lucrezi și în acelea să-ți faci toate treburile tale” (Ieșire 20, 9); „Cea mai scumpă comoară pentru om este munca” (Pilde 12, 27); „Nimic nu este mai plăcut pentru un om decît să se hrănească și să se veselească cu mulțumire din munca sa” (Ecles. 2, 24).

În Noul Testament sînt deosebit de grăitoare următoarele locuri: „Vrednic este lucrătorul de hrana sa” (Mt. 10, 10); „Vrednic este lucrătorul de plata sa” (Lc. 10, 7); „Cine nu vrea să muncească acela să nu mănînce” (II Tesal. 3, 10).

Exploatarea omului de către semenul său este înfierată cu strășnicie de către Sf. Scriptură: „Să nu nedreptățești pe năimit, pe sărac și pe cel lipsit..., ci să-i dai plata în aceeași zi., ca să nu strige el asupra ta către Domnul și să nu ai păcat” (Deut. 24, 14—15); în Testamentul Nou este socotită ca păcat strigător la cer: „Iată, plata lucrătorilor care au secerat țarinile voastre — plata oprită de voi — strigă: și strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Savaot” (Iacob 5, 4).

La fel cugetă despre muncă și Sf. Tradiție. Astfel, Constituțiile Apostolice (II, 62) spun: „Munciți fără preget; vina leneșului este de neiertat... Pe cei care nu muncesc îi urăște și Domnul Dumnezeu nostru”. De o deosebită frumusețe sînt cuvintele Sf. Vasile cel Mare: „Stînd acasă sau dormind în vremea semănatului, cine și-a umplut sînul cu roade în vremea secerîșului?” (Reguli tratate mai pe larg). Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Nimeni dintre cei care au o meserie să nu se rușineze, ci aceia care se hrănesc fără trudă și trîndăvesc să fie rușinați” (Omilia V la epistola întâia către Corinteni), „Ești țaran — întreabă Climent Alexandrinul — plugărește și cunoaște pe Dumnezeu”.

Impotriva exploatării, Sf. Ioan Gură de Aur se pronunță astfel: „Ce poate fi mai nedrept decît mării moșieri, care tratează pe fermierii și pe țararii săraci mai crud decît orice barbar?” (Omilia LXI, n. 3).

4. **Intr-ajutorarea**, care este o formă a iubirii față de semenul nostru. Sf. Apostol Pavel spune: „Purtați-vă sarcinile unii altora și veți împlini astfel legea lui Hristos” (Gal. 6, 2). Tot ceea ce face cineva pentru unul din cei ce au nevoie de ajutorul semenului, Mintuitorul prețuiește ca pe ceva făcut pentru El: „întrucît ați făcut unuia dintre acești frați ai mei, prea mici, mie mi-ați făcut” (Mt. 25, 40).

Frumos vorbește Sf. Tradiție despre ajutorarea oamenilor între ei, prin glasul Sf. Ioan Gură de Aur: „A fost planul lui Dumnezeu de a face pe om avizat la semenul său. De aceea, a și lăsat să crească într-un loc plante, în alt loc i-a adunat pe oameni în sate și orașe, tocmai spre a se ajuta unii pe alții, în alte părți a așezat mările și a trimis vînturi, spre a se aduce prin corăbii cele trebuincioase din alte țări și a se face schimburi cu cele ce prisosesc. Așa a găsit de bine Dumnezeu să înlănțuiască pe oameni laolaltă, încît nimenea să nu-și poată satisface interesele sale, decît mergînd pe drumul intereselor obștești” (Omilia XXV la I Cor., n. 5—6). De asemenea: „Nici un muncitor nu poate cîștiga

Față de greșelile omenești și față de păcătoși, sînt două măsuri de cumpănire: asprimea neîndurătoare sau dulcea îngăduință și iertare. E propriu firii omului să-și arate mai degrabă dreptatea rece și mai puțin căldura iubirii. — Noi însă simțim trebuința atît de alifia mîngăierii, cît și de asprimea îndreptării. Așa ne spune legea firii sădită în mintea fiecăruia.

Iisus Hristos, icoana desăvîșirii noastre, a adus și în această privință măsurile harului iertător, care ridică poverile asprimii de pe suflet. Iubirea Sa dumnezeiască găsește fărîma de bunătațe din fiecare suflet și pe aceasta o cheamă la viață. De aceea vameșii și păcătoșii, cei disprețuiți și împovărați au găsit la El ușurare și iertare, alinare și mîngăiere, fiind prin rostul Său dumnezeiesc Doctorul sufletelor și al trupurilor tuturor celor „osteniți” și „împovărați” de greul vieții. Pentru fiecare iubirea Sa dumnezeiască a găsit tămăduire și alinare. Iar privirea Sa mîngăitoare s-a făcut balsam de întărire pentru asupriții vremii Lui. Chipul bunătății Lui pilduiește pentru îndreptarea sufletului de totdeauna.

Sufletul trebuie salvat, iar păcatul nimicit. De ai putea să lovești în cap păcatul fără cruțare, iar pe om să-l acoperi cu milă și înțelegere. Aici stă ascunsă cheia îndreptării sufletului.

Sufletul fiecăruia ascunde daruri minunate de înțelegere și lumină dumnezeiască. Cîte gînduri înalte, cîte dorințe curate și mișcări gingașe ascunde fiecare suflet! În fiecare suflet se ascunde ceva din raiul iubirii lui Dumnezeu. Iar mintea, curățită de patimi e jilțul slavei lui Dumnezeu. Mîntuirea cugetătoare de Dumnezeu și simțirea îngăduită de virtuți pregătesc sufletului bunul neprețuit al mîntuirii. Desigur acest bun se crește și desăvîrșește prin harul lui Dumnezeu.

Bine știind că fiecare suflet ascunde un grăunte de har, avem datoria să ne apropiem de fiecare cu grija și atenția cuvenită darului. Ingridind un suflet, îi dai puțința să crească și să-și arate darul împărtășit lui de Dumnezeu. Negrija și nepăsarea arătată unui suflet este o nesocotire a darului și chiar a lui Dumnezeu, izvorul a tot binele. În fiecare suflet a așezat Creatorul cale spre El. Virtuțile sufletului sînt tot atîtea căi care duc spre împărăția harului dumnezeiesc. Dumnezeu este „începutul, mijlocul și sfîrșitul” vieții virtuoză, după Sf. Marcu Ascetul.

Greșind față de aproapele încurci calea mîntuirii lui și singur te depărtezi de chemarea mîntuirii proprii. Căutînd să-ți îmbunătățești viața, ești îndatorat să lucrezi pentru folosul de mîntuire al semenului. Ajutorarea lui este bunul mîntuirii proprii. Mintuitorul a îndreptat poruncile iubirii din legea veche în sensul dăruirii pînă la jertfă pentru mîntuirea aproapelui. El însuși s-a ascuns în semenul nostru ajutat.

Puntea de legătură și de ajutorare a sufletelor este Samarineanul milostiv, Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

El e iubirea care ne caută și ne mîntuiește. După chipul acestei iubiri cuvîne-se să urzim fi-rele viețuirii noastre, ca prin tot ceea ce facem să aducem îndreptarea semenului și totodată laudă lui Dumnezeu.

Protos. Serafim

ceva pentru sine, fără a fi muncit în același timp în folosul altora” (Omilia XXV la I Cor., n. 4).

Aceste și alte asemenea îndrumări de viață obștească se găsesc în Sf. Scriptură și în Sf. Tradiție. Dacă trăim după acest îndreptar sînt, atunci avem parte de liniște, pace, propășire și mulțumire.

Prof. C. Sirbu

Participarea la Sfânta Liturghie

„Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați“.

Cu aceste cuvinte pătrunzătoare de suflete invită, cheamă cu glas duios și blînd pe fiii săi sufletești mama noastră cea dumnezeiască, sfînta noastră Biserică; cu aceste cuvinte, care răsună prin gura preotului de veacuri la fiecare sfîntă Liturghie, ne cheamă stăruitor mama cea sfîntă și veșnică, la praznicul cel mai înalt al vieții noastre pămîntești, ne invită la masa cea tainică a împăratului ceresc.

Am zis „Mama cea dumnezeiască”, adică „Biserica noastră sfîntă”, pentru că ea ne-a născut din apă și din duh sfînt, ea ne cheamă și ne îndeamnă să luăm parte la cinstea și la bucuria cea mai mare de care se poate învrednici un credincios, să stea la masă, să mînce, să bea și să se veselească cu împăratul nemuritor, cu stăpînul veșnic al cerului și al pămîntului. Și mai mult: cel invitat și vrednic de această masă știe și crede că mîncarea, care o gustă el acum, și băutura, care o bea el din sfîntul potir, este izvor de viață veșnică, izvor de bucurie nepieritoare, izvor de sănătate, fericire, pace și dragoste, izvor al tuturor darurilor nepieritoare dorite de inima credinciosului. Să ne gîndim ce fior ne-ar pătrunde pe ori care dintre noi, dacă acum s-ar anunța că mîine vine la noi un oaspe de seamă. Fiecare va începe de azi să se pregătească de primire și poate toată noaptea s-ar gîndi și s-ar frămînta, ce să îmbrace și cum să se poarte ca să fie vrednic de cinstea ce i s-a făcut prin această vizită.

Așa face creștinul adevărat care vine, se apropie „cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste”, de cele sfînte, care ia parte la Sfînta și dumnezeiasca Liturghie. El se pregătește chiar din seara premergătoare ca să participe cu vrednicie la praznicul cel mare, la Sfînta Liturghie, la care este poflit, ba chiar are poruncă sfîntă să vie. Au nu este între cele dintîi dintre poruncile bisericesti: „Să ascultăm Sfînta Liturghie în toate duminicile și în toate sărbătorile?” Ba da. Dar dacă Sfînta noastră Biserică ne poruncește, apoi ea ne și învață cum să ne pregătim și cum să participăm cu vrednicie la Sfînta Liturghie. Încă simbată seara sau în ajunul ori cărui praznic clopotele Bisericii vestesc pe credincioși și-i îndeamnă să se pregătească pentru praznicul bucuriei de mîine.

De aceea creștinul cînd aude simbată seara „toaca de vecernie” și clopotele bisericii își descoperă creștetul, își face sfînta cruce, aducîndu-și aminte că și el personal este invitat să ia parte la praznicul cel mare. Aduți aminte că Domnul cerului și al pămîntului, aduți aminte că stăpînul vieții, și al vieții tale în deosebi, te invită pentru mîine, la masa lui, dorește să stea de vorbă cu tine, să-ți asculte bucuriile și frămîntările, să-ți vindece rănile trupesti și sufletești, să te mîngîie, să te îmbărbăteze și să te hrănească cu pîinea vieții celei adevărate. La vecernie vei cînta împreună cu Psalmistul: „Doamne strigat-am către tine, auzi-mă, ia aminte glasul rugăciunii mele, cînd strig către tine” și El te aude, și aprinde și-ți arată cu blîndețe „lumina lină a sfintei măriri a Tatălui Ceresc, celui fără de moarte, a sfîntului fericitului, Iisuse Hristoase”, îți vestește și-ți arată lumina mîntuitoare, pe Iisus Hristos, care mîine, cu trupul viu, real, dar tainic se află prezent în biserică, la sfînta Liturghie și te cheamă și pe tine să iei parte la sărbătoarea cea mare.

Știînd, așa dar, că mîine duminică ești invitat și tu să iei parte la o serbare mare, la „sărbătoarea sărbătorilor”, pregătește-te să fi vrednic de această cinste. Ia seama că ești oaspe ales

al Domnului domnilor și că el însuși va sta de vorbă cu tine, pregătește-te așa dar să știi ce să-i vorbești, cum să-l preamărești, cum să-i ceri, și cum să-i mulțumești după cuviință. Caută și vei afla tot ce-ți trebuie în acest scop în cărțile publicate de sfînta noastră Biserică: cartea de rugăciuni, cea bogată și cea mică, tilcuirea sfintei Liturghii, octoiul mic, acatistul și altele.

În ziua praznicului, cînd auzi chemarea duioasă a clopotelor, spălat, curățat, primenit sufletește și trupest, îndreapți pașii spre sfînta biserică, unde la Utrenie vei auzi cîntările care preamăresc viața și faptele sfîntului din aceeași zi, viață și fapte petrecute în Dumnezeu care l-a făcut nemuritor, precum cîntă în troparul: „Ucenicii tăi, Doamne, pentru nevoițele lor, cununa nemuririi au dobîndit de la tine...”

Ascultă cu sfîntenie Evanghelia Invierii, care vestește minunea cea mai mare, triumful vieții asupra morții, biruința dreptății asupra nedreptății, a adevărului asupra minciunii, biruințe de care a avut parte Hristos și prin El toți, care l-au mărturisit și au trăit după învățătura Lui, toți care au păstrat legătura vie cu El, ca viața cu mlădițele.

După Sf. Evanghelia rostește și tu Psalmul cincizeci și gîndește-te bine ce spui mai ales cînd te rogi: Inimă curată zidește întru mine Dumnezeu, pentru că acesta este locașul în care sălășluiește cu drag Hristos-Dumnezeu, care te primește la masa Lui de la Sf. Liturghie și pe care apoi și tu trebuie să-L primești în această cameră a inimii tale curate.

Așa pregătit să participi apoi, iubite creștine, la Sf. Liturghie, pentru care cinste să lauzi și să preamărești pe Dumnezeu cu cuvintele din „Doxologia cea mare”, cîntînd și tu: „Mărire ție, celui ce ne-ai arătat nouă lumină”.

După „Doxologie”, se începe Sf. Liturghie cu binecuvîntarea și ectenia cea mare.

În timpul acestei slujbe sfînte Hristos Mîntuitorul lumii se naște, învață, propoveduește Sf. Evanghelia, suferă răstignirea și moartea pe cruce și înviază.

Preotul îmbrăcat în odăjdiile sfînte săvîrșește această sfîntă taină a vieții și mai ales a jertfei Lui mîntuitoare, care se petrece înaintea noastră, El fiind de față cu trupul cel înviat și pururea viețuitor, dăruindu-ne și nouă din viața aceea dumnezeiască.

Tilcuirea Sf. Liturghii am mai făcut-o. De aceea nu mă mai opresc la fiecare parte a acestui praznic dumnezeiesc. Vă amintesc doar că **cei cari participă la Sf. Liturghie închipuiesc în taină Heruvimii**, aducînd întreit sfîntă cîntare, Treimei celei făcătoare de viață. Fiecare să-și aducă aminte neîncetat de cinstea mare, la care a fost învrednicit, și să primească cu cuviință dumnezeiască „pe împăratul tuturor”.

Sf. noastră Biserică ne îndeamnă să cîntăm cu toții toate cîntările Sf. Liturghii. Așa ne sfătuiește și sf. Apostol Pavel, zicînd: „De este cineva cu inimă bună să cînte”. Cîntînd cu toții cu inimă bună și curată ne putem ridica în lumea lui Hristos, în lumea dragostei, a păcii, a fericirii duhovnicești, vom putea petrece un ceas cu Hristos, ca apoi mulțumindu-I să-L laudăm cu cîntarea sfîntă: „Să se umple gurile noastre de lauda ta Doamne, ca să laudăm mărirea Ta, că ne-ai învrednicit pe noi a ne împărtăși cu Sfintele cele fără de moarte, cu preacinstitele și de viață făcătoarele Tale taine. Întărește-ne pe noi întru sfîntenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta”.

Pr. N. Terchilă

Un pahar cu apă

Ploi multe fuseseră în primăvara aceea și făcutul finului întîrziase binișor. Grîul și orzul dădeau în copt și oamenii vedeau acest lucru. De aceea, de cînd se crăpa de ziuă și pînă hăt tîrziu în noapte, sătenii dădeau de zor la uscatul și căratul finului, ca, peste 2—3 zile, să se poată apuca de secerat. Fiecare era hotărît în inima lui să nu piardă nici un bob, da nici unu, că doar era truda și nădejdea lui de un an întreg.

Era miez de zi și soarele se oprise parcă pe loc, înadins, să uște brazdele tăiate mai de dimineață. Și ardea, ardea c-o putere de storcea parcă și ultima picătură de sudoare din cel ce nu-și găsisse încă un petec de umbră. Numai gîngăniile cîmpului erau în plină întrecere la ora aceea, țiuind din răspuțeri fiecare pre limba ei.

Busuioc, băiatul cel mai mare al lui badea Dodița de sub Copoț, l-a văzut de departe pe bătrînul Istvan baci, venind agale pe spinarea răzorului, cu furca, cu grebla și cu ani mulți în spate. Flăcăul era în apropiere și bătrînul l-a zărit. De aceea se apropie de el și-i dă un bun găsit, pre limba lui. Busuioc îi răspunde binevoitor la binețe. Moșul stă o clipă, își dă puțin pălăria pe ceafă, se șterge cu mîneca cămășii peste fața încărcată de boabe mari albe, mai stă o clipă și-l întrebă, dacă n-are o gură de apă, că-i „noghiun meleg (foarte cald)”.

— Ba da, îi răspunde Busuioc, și-i întinde cu inimă bună ulciorul pe care-l pusese sub o brazdă mai groasă.

După ce bătrînul a luat ulciorul de la gură, își șterge apăsător cu podul palmei mustața crescută în jos, ca niște crengi de salcie pletoasă peste apele unui pîrîiaș, și mulțumește mult, mult: „Dumnezeu să te blagoslovească”, „Dumnezeu să te țină”, „Dumnezeu să-ți dea sănătate”.

Fără să vrea în mîntea lui Busuioc i-au venit atunci cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos: „Cel ce va adăpa pe unul din acești mici, fie și numai cu un pahar de apă rece, în nume de ucenic, adevăr grăiesc vouă, nu-și va pierde plata sa” (Matei 10, 42).

Atunci a înțeles el mai bine rostul acestor cuvinte.

Și a plecat bătrînul în treaba lui. După cîțiva pași își întoarce capul și mai mulțumește o dată.

Flăcăul îl urmărea cu priviri calde, ca ziua aceea, și era bucuros. Bucuros că făcuse o faptă bună: a potolit setea fratelui său.

*

Cît de puțin ne cere Mîntuitorul și ce mare e bucuria și răsplata pentru ori ce faptă bună, cît de mărunță. Numai s-o faci din toată inima, cu dragoste de frate.

Diacon Gh. Papuc

Pentru încetarea experiențelor cu arme atomice

(Urmare din pag. 1)

tesc se va limpezi și popoarele vor putea munci în pace și lupta pentru rezolvarea celorlalte probleme internaționale prin tratative între Est și Vest. Popoarele vād în hotărîrea Uniunii Sovietice dovada cu fapta a politicii ei de pace și cer guvernelor S.U.A. și Angliei să dea aceeași dovadă, nu numai în vorbe, ci și în fapte.

Popoarele nu pot aștepta cu mîinile în sîn catastrofa unui război atomic. Ele vor: sili guvernele să înceteze experiențele cu arme atomice și să ducă tratative pentru stabilirea unei păci trainice.

Credincioșii Bisericii noastre sînt alături de lupta popoarelor, de lupta poporului nostru. Ei se roagă și luptă pentru pacea a toată lumea, pentru ca atomul să slujească vieții și nu morții.

Sîntem convinși că popoarele, prin lupta lor unită, vor birui!

T. R.

Despre muzica bisericească la romînii ardeleni

Poporul romîn-valah își avea din vechime muzica sa populară, la care s-a adăugat apoi și cîntarea bisericească de la sf. Liturghie și din psalmi. Limba acestora era la început valahă și întrucîtva și grecească.

Inaugurarea sf. Liturghii în limba slavonă, de către frații apostoli Constantin-Chiril și Metodie, în 864, a adus cu ea și inițierea Octoihului slavon, după cel al sf. Ioan Damaschinul. De această inovație nu au rămas străini nici valahii ardeleni, căci la ei au venit în inisiune și unii ucenici ai sf. Metodie, după anul 890, precum a fost Zandov, care a venit în Dacia, și Moznopon, în regiunea „Alpilor valahici“, adică în țara Făgărașului. Cînd presiunea latină a devenit apăsătoare, atunci romînii ardeleni au trecut cu toții la slavonismul bisericesc și la cîntarea slavonă, care erau garantele Ortodoxiei strămoșești.

Din cauza acestei cîntări bisericești slavone, mulți latini, unguri și chiar teutoni din țara Bîrsei, treceau spre episcopii de rit grecesc-ortodox pentru multe sf. Taine, precum cu supărare o constata papa Grigore IX în scrisoarea sa de reproș din 1234, către regele Bela IV. Fiind vorba de teutoni, pe care regele maghiar i-a așezat în țara Bîrsei, putem trage concluzia, că unii dintre acești episcopi de rit grecesc își aveau reședința în vreuna din mănăstirile vechi ortodoxe din regiunea Făgărașului. Și cîntarea trebuia să aibe o atracție deosebită, pentru că se cunoaște că în acea vreme era strînsă legătură între cîntarea bisericească, pictura și arhitectura bisericească precum și poezia și cîntarea populară. Astfel chiar balada „Miorița“, cu motive istorice despre întemeierea statelor romînești, pe atunci își începea circulația, iar la valahii din Moravia s-a păstrat cîntecul valah specific, ca și la cei din Maramureș și țara Bîrsei. Unitatea de cîntec, joc și limbă în poporul romîn de pe ambele versante ale Carpaților s-a păstrat și prin așa numitele „nedei“ din munți, care ofereau prilejul unor întîlniri și culturale; documentar sînt cunoscute din 1337, ca existînd de mult.

Influența slavonă bisericească însă nu a înăbușit străduințele firești după restabilirea limbii poporului în Biserică, și se știe că nici diecii romîni nu prea stăpîneau bine limba slavonă oficială, presărînd-o cu nume și forme romînești. Așa s-a întîmplat și cu cîntarea bisericească; cîntăreții și psalții de la strană introduceau și ei în cîntarea slavonă elemente din limba romînă și adesea intonau melodiile pe doina îndătinată. Aceasta s-a observat în deosebi în regiunea Făgărașului, care era legată de Mitropolitul Țării Romînești, numit și exarh al plaiurilor din nordul Carpaților. Și au aflat romînii ardeleni despre marea ispravă a logofătului Filotei de la Cozia, care pe la 1400 a compus „pripeale“, adică tropare la psalmi aleși, numite în comun „polieleu“ și care în curînd aveau și traduceri slavone, care au ajuns tocmai în îndepărtata Rusie.

Din dorințe comune și străduințe tot atît de comune s-a născut apoi acel curent autohton, care sub înfrîntura teologiei sf. Grigore Palama de la Athos, deschizătoare de ceruri, a pornit la traducerea nouă a cărților din sf. Scriptură, începînd mai întîi cu Psaltirea și Apostolul, realizate în veacul XV-lea. Mai departe s-a dus apoi școala de la sf. Nicolae de la Brașov, care din 1495 luîndu-și zborul, cunoaște Octoihul lui Macarie de la Tîrgoviște, și prin dascălii ei oferă Diaconului Coresi multe din manuscrisele necesare romînizării cultului divin. În 1557 apare Octoihul romînesc, iar în 1570 chiar primul Liturghier.

Erau acestea fapte vrednice, ieșite din dorința poporului celui străduitor, pentru nevoile sale sufletești. Dar în astfel de împrejurări, ca și în condițiile vitrege ale unei stăpîniri străine feudale, s-au șters informațiile istorice de amănunt și au rămas doar amintiri despre acei străduitori necunoscuți pe nume, care de fapt au cîtorit limba romînească la originea ei literare. Coresi este doar șlefuitorul limbii pentru tipar. La baza acțiunii sale însă stau „acei sărmani

truditori adormiți în gropnițele mănăstirilor ori sub cetinile cimitirelor de munte“, după cuvîntul marelui nostru povestitor Mihail Sadoveanu, ale căror alcătuirii au fost ca picături de izvor, din care s-a adunat în curgerea anilor șuvoiul literaturii de creație, oglindind tărîmuri, sate și oameni care se străduiau cu amar să iasă la lumina unei vieți mai bune“.

Așa era și cu necunoscuții cîntăreți de strană, de la care s-au moștenit prin răstrănepoți multe din melodiile noastre bisericești.

Prof. M. Șesan

Crinii cîmpului și pasărele cerului¹

Pildele Mîntuitorului cuprind învățături adînci. Să socotim (dar) crinii cîmpului și să vedem ce ne învață. Să căutăm la pasărele cerului și să vedem ce ne arată (Mt. 6, 26—28).

O învățatură, care ne dau crinii, este în ce chip să procopsim în fapte bune. De aceea este, că Domnul Hristos, arată ucenicilor săi, ca osebă să socotească chipul cu carele cresc crinii: „Socotiți crinii cîmpului cum cresc“. Și cu adevărat nu e clipă, în care nesimțit să se înalțe florile acestea. Iată închipuirea creștinului, carele neîncetat crește din putere în putere, și din faptă bună în faptă bună, nerămînînd nici odinioară întru aceeași stare, de vreme ce în treaba creștinătății a nu merge înainte, este a te înturna îndărăt, a nu crește este a scădea, a nu se înălța este a se coborî. Socotiți-vă înșivă voi din voi, de nu e adevărat aceasta, ispițiți-vă pe voi. În postul mare v-ați ispoveduit, v-ați pocăit, v-ați împărtășit trupului și sîngelui lui Christos, iată v-ați înnoit, iată ați lepădat pe omul cel vechiu, și v-ați îmbrăcat în omul cel nou, iată v-ați curățit, v-ați îndreptat, iată v-ați sfințit. Iară după aceea curînd iarăși ați căzut. Pentru ce? Pentru că ați rămas în starea aceea, nu v-ați nevoit a merge înainte, nu ați procopsit, nu ați crescut în fapte bune, nu ați făcut rugăciune neîncetată, nu ați dat milostenie după puterea voastră, nu v-ați omorît mădularele voastre, nu v-ați dat spre răbdare. Și apoi rămînînd voi în starea cea dintii, încet, încet ați început a simți nu știu ce lene la inimă, apoi greutate cătră cele dumnezești, apoi negrije de suflet, apoi ură de viața cea duhovnicească, și iată iarăși ați căzut, iarăși v-ați întors la cele de mai nainte păcate, cît nu știu oare mai puțin însărcinat este acum sufletul vostru, de cum a fost, cînd v-ați ispoveduit. Așa iubitorilor, cade carele nu procopsește, carele nu-și înmulțește faptele cele bune. Pentru aceea Pavel apostol zicea: că el uită toate faptele bune cele trecute, care pînă acum le-a făcut, și numai de aceea se grijește ca să procopsească, ca să facă alte și alte fapte bune: „Cele din dărăpt uitîndule, și la cele dinainte tînzîndu-mă, la semn alerg“. (Cătră Filipeni cap. 3, stih. 14), căci „Procopsala noastră prin ispita noastră se face“.

Mai pe urmă mireasma care necurmat varsă crinii spre cer ne învață să ne aducem aminte, „Că a lui Christos bună mireasmă sîntem“ (II. cătră Corinteni: cap. 2, stih. 15). Să trimitem dară în toată vremea mireazma cea bună a faptelor noastre celor bune spre cer, și viața noastră, obiceiurile noastre să fie albe și curate, precum sînt crinii: „Socotiți crinii cîmpului“.

„Căutați la paserile cerului“. Sfîntul Luca ne arată osebă, care sînt paserile acestea ce le pune Mîntuitorul înaintea apostolilor, ca să urmeze lor. Zice, că Domnul Christos grăia atunci despre corbi: „Căutați la corbi, că nici samănă, nici seceră“ (Luca cap. 12, stih. 24). Dară ce?

Strigă cuviosul Ieronim, pentru ce dacă Domnul Christos vrea să grăiască osebă de ceva pasere, nu numește mai virtos pajura și vulturul? Aduce fraților Domnul Christos pilda corbului, pentru că nici o pasăre nu este, care să poată dovedi mai tare bunătatea și pronia cea dumnezeiască. Iată două pricini aduse de cuviosul Ieronim. Cea dintii este, că nici o pasăre nu este mai fără de folos, și mai uricioasă decît corbul, și totuși Dumnezeu cu aceeași grije o hrănește, cu care pe altele. Corbul e sămnușul nemulțămirii. Poate ne fi mărturie corbul acela, pe care hrînindu-l Noe, atîta vreme în corabie, și slobozindu-l să zboare, nu se mai înturna acolo; și totuși măcar cît este el de nemulțămitor, precum pe alte paseri, așa și pe el îl miluiește Ziditorul. Să învățăm de aci fraților un adevăr, carele despre o parte ne va mîngăia, iară despre alta ne va rușina, și ne va osîndi, și este aceea, că măcar cît sîntem noi de netrebni și păcătoși, pronia cea dumnezeiască nu ne părăsește niciodată. O păcătoșilor, greșelile voastre, și desfătărilor voastre vă fac pe voi asemenea corbilor, care numai cu stricăciune se hrănesc. Ci măcar cît sînt mari păcatele voastre, pronia cea dumnezeiască totuși priveghiază pentru voi pururea și e gata a vă îmbogăți cu daruri.

Dacă dumnezeiasca pronie sprijinește și ține cu atîta grije niște galiți așa netrebnice și de nimica, au putem noi să ne îndoim, că să nu aibă o osebă bunătate și grije către oameni, pentru cari și-au vărsat sîngele și viața? Tu ești necăjit de o goană nedreptă, părăsit de prieteni și de cei mai de aproape, dară ai pe Dumnezeu, care poartă grije de tine, te sprijinește, te iubește, cînd te uresc alții; și te mîngăie, cînd toți ceilalți te necăjesc, că El singur este, a cărui prieteșug să fie adevărat, tare, statornic și veșnic; aveți grije, aveți nevoință, ca să țineți prieteșugul cu Dumnezeu, ca după ce va fi vouă apărător, și sprijinitor aici pe pămînt, în cer cu viața de veci să vă proslăvească. Amin.

† Cîntărețul bisericesc Velchereanu Vasile

La 17 martie 1958, după o grea suferință a trecut la cele veșnice cîntărețul bisericesc Velchereanu Vasile din parohia Văleni Prot. Sărmaș.

Adormitul s-a bucurat în viață de o mare popularitate și respect în rîndurile credincioșilor. A trecut din viața aceasta abia la 56 ani, lăsînd o familie îndurerată compusă din zece copii.

Velchereanu Vasile a servit cu dragoste sf. biserică timp de 20 ani, revenind la biserică străbună cu mulți ani înainte de 1948. După această dată a servit ambele biserici din Văleni, de data aceasta unificate pentru vecie.

Slujba prohodului a fost oficiată de C. preoți: Bărbulescu Ilarion-Văleni, Bercu D. Ioan-Grebeniș, Oțoiu Victor-Șeulia, Coman Nicolae-Finațe și Bodgan Alexandru-Pogăceaua. Sute de credincioși au venit să-și ia rămas bun de la el.

Dumnezeu să-l odihnească în latura celor drepti.

Pr. A. B.

¹ Din predica lui Petru Maior (1760—1821) la Duminica a treia după Rusalii.